

De oorlogsjaren in Weerselo

**Een fietstocht in het kader van 75 jaar Vrijheid
Weerselo
uitgegeven vanaf 25 mei 2020**

**De route is ongeveer 28 kilometer.
U fietst op eigen risico. U dient rekening te houden met de
op dat moment geldende Corona regels.**

**RD = rechtdoor LA= linksaf
RA= rechtsaf**

Start Burg. Scholtensplein Weerselo

In de oorlogsperiode 1940-1945 stond hier nog geen gemeentehuis, deze stond op 't Stift. De kerk was vanaf deze plek het middelpunt. Ter hoogte van de winkel van Marcel Wesselink woonde fietsenmaker en kapper Wennink. Zij hadden een schuilkelder achter hun huis waar de hele buurt kon schuilen als er gevaar dreigde.

1. Fiets richting de school en ga RA.

Op de plek van de huidige school stond vroeger de oude school. Het huis van onderwijzer Wyfker bevond zich aan de linkerkant. Het rechter gedeelte van

de school werd de laatste 2 jaar van de oorlog gevorderd door de Duitsers. In de garage van Wijfker kwam een z.g. foerier voor de bevoorrading van voedsel en er werd in huis een kamer gevorderd voor een hogere Duitse officier.

Tegenover de school op het grasveld hielden de Duitse soldaten exercitie en werd iedereen op appel geroepen.

2. Ga verder RD naar de Legtenbergerstraat. Steek deze straat over en ga links naast de kerk naar het kerkhof.

Op dit kerkhof vinden we de volgende oorlogsgraven:

- 2 Canadese bemanningsleden van het vliegtuig dat op 23 maart 1945 aan de Gammelkerstraat in Lemselo neerstortte.
- Achterop het kerkhof, links naast het huisje, zijn de 5 graven van de geallieerde slachtoffers van de vliegtuigcrash op 26 juni 1942 te Dulder. Het is mogelijk dat hier 6 of 7 lichamen begraven zijn. Doordat de Duitsers gelijk alle spullen die hadden kunnen leiden naar de identiteit van de slachtoffers en/of het vliegtuig, hadden meegenomen, is tot nu toe niet bekend wie hier begraven liggen.
Aan het huisje hangt een infobord.
- Ook lag hier de Amerikaanse piloot Oscar Lee Cagle begraven van het vliegtuig dat op 21 juni 1944 neerstortte aan de Bellinckhofweg. Zijn lichaam werd later vanaf Margraten overgebracht naar Amerika.
- Het graf van Bernard Welman, overleden rond 3 april 1945, de dag van de bevrijding. Hij werd als lid van de Binnenlandse Strijdkrachten ingezet om een Duitser op te halen bij een boerderij in Dulder. Hij kwam onderweg een Duitse jeep tegen. De Duitsers schoten hem neer en namen hem mee naar Almelo waar hij uiteindelijk werd doodgeschoten. Hij was de zoon van de Weerselose smid Welman aan de Legtenbergerstraat.
- Het graf van Gerhardus Booijink, die als soldaat op een mijn trapte en overleed op 10 mei 1940.

Jaarlijks herdenken de leerlingen van de Aloysiusschool deze slachtoffers door gedichten en verhalen voor te lezen en bloemen te leggen op de graven.

3. Fiets terug naar de Legtenbergerstraat en ga RA.

4. 2^e straat RA, de Eertmansweg.

5. Ga de 1^e straat LA, de Siemertsteeg.

6. Aan het eind van de Siemertsteeg LA, de Paalmaatsdijk.

7. Ga op de splitsing LA, de Nienkampsweg.

8. Ga de 1^e straat LA, de Plegtsweg.

Aan de rechterkant op nr.11 woonde Bernard Plegt. Hij was boer en vocht als soldaat op de Grebbeberg. Daar raakte hij gewond en overleed aan de gevolgen hiervan op dit adres op 17 mei 1942. Hij werd 23 jaar.

Zijn graf op het kerkhof in Weerselo is inmiddels geruimd.

Hier werd Els Offermans in de oorlog opgevangen toen er in het westen van het land gebrek aan eten was. Zij was één van de vele kinderen die in Twente werden opgevangen.

9. Plegtsweg volgen tot de Agelerweg.

Op 29 december 1944 maakte aan de Agelerweg richting kanaal een Spitfire met piloot Sgt. Vilhelm Nicolaysen een noodlanding. Getuige Gerard Maathuis zag hem vanaf de molen van Kleijssen, die bijna geraakt werd, aankomen. De piloot kon zelf het toestel uitstappen en werd aangeraden zich te verstoppen in de dennenbosjes. Maathuis maakte de Duitsers even later wijs, dat hij had gezien dat de piloot er boven Ootmarsum was uitgesprongen. Dit gaf de piloot tijd om een schuilplaats te vinden. Via Borggreve kwam hij terecht bij Gerard oude Oosterik die hem liet onderduiken, het verzet zorgde ervoor dat hij veilig in Almelo kwam. Ondertussen was het toestel door de Duitsers gesloopt. Boer Weiden heeft met paard en wagen het restant opgehaald en op zijn erf gezet. Toen de Duitsers dit ontdekten, kreeg hij problemen. Gelukkig liep het goed af. Op de boerderij is het staartwiel als stille getuige achtergebleven.

10. Agelerweg oversteken naar de Boerkampsmorsweg.

Bij Weiden-Boerkamp op nr.2. waren onderduikers die bij onraad verstopt zaten in een gat in een houtwal, dat werd afgedekt met takken. Men heeft weten te voorkomen dat een boerenwagen door de Duitsers werd meegenomen door er een wiel af te halen. Een onderduiker maakte een lijnzaadpers om zo illegaal lijnzaadolie te kunnen maken.

11. Aan het eind van de weg LA de parallelweg volgen tot huisnr. 40.

Hier woonde vroeger bakker Gerard Senger, die achter zijn huis veel onderduikers verborgen hield. Ook zat hij in het verzet en was lid van de Binnen-landse Strijdkrachten. Dat hij niet bang was, blijkt uit het verhaal dat hij rond de bevrijding twee Duitsers lopend naar Oldenzaal

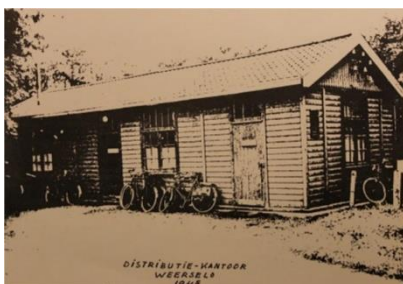

De beide Britse vliegers bij hun schuilteje in de rogge bij de fam. Zenger in Weerselo.

heeft gebracht. Verder heeft hij twee piloten laten onderduiken, waarvan het vliegtuig was neergestort aan de Stouweweg in Reutum. Dit gebeurde op 12 juni 1943. Er waren 7 bemanningsleden aan boord. William Batson ontsnapte doordat hij uit het vliegtuig werd geslingerd en op tijd zijn parachute kon openen. Hij landde in een korenveld en hield zich daar verborgen. Johan Brummelhuis uit Lemselo, ook een belangrijk man in het verzet, schakelde zijn zussen Marie en Santje in om Batson ongemerkt naar Senger te brengen. Ook Karel ter laak was hierbij behulpzaam. Ze kwamen onderweg nog Duitsers tegen, maar dat liep wonderlijk goed af. Bij Wolffer op Veldmeijer hadden ze een tweede bemanningslid verborgen. Deze werd door bakker Senger en Karel ter Laak opgehaald. William Glenn en William Batson verbleven acht dagen in de rogge achter het huis van Senger.

Uiteindelijk hielp het verzet hen weer terug naar Engeland. De omgekomen bemanningsleden liggen begraven op het kerkhof van Reutum.

12. We fietsen weer terug tot huisnr. 54 om daar de Bisschopsstraat over te steken naar RA de Vicarieweg. Dan LA Rudolph Wilminkstraat. Fiets door tot de weilanden, ga RA. We zien dan voor ons het voormalige gemeentehuis wat nu een woning is. Blijf daarom op afstand, fiets niet verder dan de kastanjeboom.

Achter het gemeentehuis, lag het Distributiekantoor. Hier werden de persoonsbewijzen uitgereikt en kon men de voedselbonnen, kledingbonnen en benzinebonnen halen. Dit kantoor werd op 12 juli 1944 op een slinkse wijze beroofd van de

voorraad voedselbonnen door leden van de Knokploeg. Zij hadden deze bonnen nodig om onderduikers te voorzien van eten. Een agent die in het complot zat werd z.g. overvallen voor de sleutel, waarna men toegang had tot de kluis met bonnen. Deze agent sloeg na een tijdje alarm, bewust wat later dus, zodat de daders de kans kregen om weg te komen.

13. Fiets terug tot de kruising met fietspad (Schoolpad), ga LA (het Stift) richting de Stiftskerk.

In de Stiftshuizen (de hoge huizen) werden jongeren uit een tehuis in Hoenderloo opgevangen. Hun tehuis was gevorderd door de Duitsers. Ook werden vanaf het Stift de oorlogskinderen opgehaald voor de tijdelijke opvang op boerderijen.

14. Fiets terug richting Schoolpad, ga LA, links aanhouden en bij de brievenbus RA richting de Bornsestraat.

15. Einde van de weg RA, Bornsestraat

Rond 2 april 1945 was Bernard Welman, lid van de Binnenlandse Strijdkrachten, via de Bornsestraat op weg naar een boerderij. Een paar kilometer verderop werd hij overvallen door Duitsers, neergeschoten en meegenomen naar Almelo, Daar werd hij uiteindelijk doodgeschoten.

16. De 1^e weg LA, parallel aan de N343, en LA Bellinckhofweg

Aan de rechterkant van het fietspad stortte op 21 september 1944 een Amerikaans Thunderbolt jachtvliegtuig neer. Aan boord 2de Lt. Oscar L. Cagle. Hij overleefde de crash niet. Jens Juninck zag het gebeuren en was er als eerste bij.

Hij heeft nog wat onderdelen van het vliegtuig mee naar huis genomen. Deze moest hij later weer inleveren bij de Duitsers. Oscar L. Cagle werd begraven op het kerkhof te Weerselo en later herbegraven in Amerika. Er staat een herdenkingsbord nabij de crashplek.

Op nr. 10 bij de familie Juninck waren in de oorlog Joden uit Borne ondergedoken, ze zijn verraden en weggevoerd. Ze hebben de oorlog

niet overleefd. Ook was dit enkele weken het uitwijkadres voor de Knokploeg van huize Lidwina te Zenderen nadat deze was overvallen. Hierbij werden drie personen doodgeschoten en werd de villa verwoest. Ook John Olmsted, die in september 1944 in Nederland landde om contact te zoeken met het verzet om zo de weg vrij te maken voor de geallieerden, had hier onderdak. Op een bepaald moment moesten ze bij Juninck weg omdat teveel mensen de plek kenden. Ze wilden door naar boerderij Paus in Hezingen, maar kregen net op tijd bericht dat deze was overvallen. Daarop vertrok het verzet naar Enter.

**17. Fiets na huisnr. 10 verder tot de kruising en dan LA
Westerikweg.**

18. 1^e straat RA, de Mönnikweg.

**19. Rechts aanhouden Remmertweg. We zien rechts de
Lutterkerveldweg. Fiets deze niet in.**

Wanneer je deze straat inkijkt, zie je de boerderij van de familie Wegman. Zij hebben tijdens de oorlog veel mensen laten onderduiken of hebben ze onderdak verleend. Onder hem was Siegfried Frick, kind van een Rijksduitser. Zijn vader moest onderduiken omdat hij steeds meer werd gedwongen zich aan de Duitse regels te houden, wat hij niet wilde. Hij dook elders onder. Siegfried en zijn moeder kwamen terecht bij opoe Wegman. Ze hebben daar een geweldige tijd gehad.

Toen de moeder van Siegfried weer terug kon, bleef de zoon tot aan het einde van de oorlog bij de familie Wegman. En nog steeds heeft Siegfried contact met de familie.

20. Ga de eerstvolgende straat RA, de Loodijk.

**21. Op de Y-splitsing LA naar de Loohavenweg (deze wordt
fietspad en daarna weer straat).**

**22. Bijna aan het eind van de Loohavenweg LA,
Zandbongeweg.**

Aan deze straat staat aan de linkerkant een bunker, die in de oorlog behoorde bij het aangelegde schijnvliegveld. Door de geplaatste barakken en een vliegtuig wat heen en weer werd getrokken, moest het lijken alsof dit

het vliegveld was. Dit om te voorkomen dat het echte vliegveld Twente zou worden gebombardeerd. Er staat bij de bunker een informatiebord.

- 23.1^e straat links naar de Hertmerweg.**
- 24. Aan het eind van het fietspad RA de Bornsestraat oversteken, LA het fietspad richting Weerselo volgen.**
- 25. 2de straat RA naar de Koninksweg.**
- 26. De Koninksweg blijven volgen.**
- 27. Aan het einde van de straat RA, de Drosteweg.**
- 28. Neem nu de 1^e straat LA, de Hoflaan richting de kerk.**

Voor de kerk zien we een monument dat in 1947 is geschonken door de dankbare Hengeloërs die vanaf september/oktober 1944 in Saasveld onderdak hebben gevonden na de spoorweg-staking (onderduik) en het bombardement van Hengelo. Saasveld telde op een bepaald moment 1200 inwoners meer. Op het kerkhof vinden we gelijk links de gedenksteen van Bernard Wegman. Hij sneuvelde op de Grebbeberg. Dit is de familie Wegman van de Lutterkerveldweg 2.

- 29. Vanaf de kerk fiets je terug tot over de brug en volg je LA nr. 83 van de knooppuntenroute (Medenpad).**
- 30. Van nr. 83 volg je de knooppuntenroute richting nr. 87 (aan het eind van het Medenpad ga je RA, de Saterslostraat. Op een kruising ga je RD, de Holscherdijk, knooppuntenroute nr. 87)**

Rechts van de Holscherdijk, net voor Kuikenbroederij Munsterhuis is op 26 juni 1942 een Halifax vliegtuig neergestort waarbij de complete bemanning om het leven kwam. De boerderij van Toon Nieland werd hierbij volledig vernield. Tot op heden is niet bekend welk vliegtuig hier is neergestort. De onbekend gebleven bemanning ligt begraven op het kerkhof te Weerselo. Er staat een herdenkingsbord nabij de crashplek.

31. Op de volgende kruising met de Voortsweg RD, de Holscherdijk. Van knooppuntenroute nr. 87 ga je door naar nr. 38 (we gaan van de Holscherdijk RD naar de Kloppersblokweg (fietspad), steken de Deurningerstraat over en gaan LA het fietspad op, de 1ste straat RA Oude Deurningerstraat. Daar gaan we de 1ste straat LA (Lemseloseveldweg)

samen met de familie Kooiker.

Op nr. 4 woont de familie Brummelhuis. Zij zaten in de oorlog in het verzet, hadden onderduikers, maar maakten ook deel uit van de z.g. pilotenlijn die gestrande piloten maar ook gevluchte (Franse) krijgsgevangenen weer op weg hielp naar hun vaderland. Ze werkten

32. We gaan tegenover nr. 4 LA de Noorderhoekdijk op en fietsen deze uit tot de Lemselosestraat. Oversteken, RA de parallelweg op, 1ste straat LA, de Rutermeden-weg. Aan het eind LA, de Haarstraat. Aan het einde LA, de Aanleg, daarna RA.

U bent terug op het gemeenteplein.

De vereniging Heemkunde oalde Gemeente Weersel werkt aan een boek met de verhalen over de oorlog in de oude gemeente Weerselo: 'Wat we nu nog weten, om niet te vergeten'.

Deze route is mogelijk gemaakt door de financiële bijdrage van de gemeente Dinkelland

Weerselo viert Vrijheid is samengesteld uit:

